# *Podróże w czasie*
# WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY
# KLASA VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

| TEMAT LEKCJI | WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | Poziom konieczny **ocena dopuszczająca** | Poziom podstawowy **ocena dostateczna** | Poziom rozszerzający **ocena dobra** | Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra** | Poziom wykraczający **ocena celująca** |
| 1. Wybuch II wojny światowej | **Uczeń zna:**<br>• datę: 1 IX 1939<br>• żądania Hitlera wobec Polski<br>• cele wojny Niemiec przeciw Polsce<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić okoliczności wybuchu II wojny światowej | **Uczeń zna:**<br>• treść paktu Ribbentrop–Mołotow<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: pakt Ribbentrop–Mołotow<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić przyczyny odmowy polskich polityków wobec żądań niemieckich | **Uczeń zna:**<br>• daty: III 1939, 23 VIII 1939<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• cele działań Hitlera i Stalina<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić międzynarodowe położenie Polski latem 1939 | **Uczeń potrafi:**<br>• dostrzec związek między charakterem działań zbrojnych a celami wojennymi sformułowanymi przez Hitlera | **Uczeń rozumie:**<br>• motywy działań i poglądów politycznych różnych państw europejskich przed wybuchem II wojny światowej<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• porównać stosunek sił armii polskiej i niemieckiej w początkowej fazie wojny obronnej |
| 2. Wojna obronna Polski | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1 IX – 5 X 1939, 17 IX 1939<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: wojna obronna (kampania wrześniowa)<br><br>**Uczeń potrafi:** | **Uczeń zna:**<br>• daty: 3 IX 1939, 28 IX 1939, 5 X 1939<br>• daty kolejnych etapów wojny obronnej<br>• postać: majora Henryka Sucharskiego<br><br>**Uczeń rozumie:** | **Uczeń zna:**<br>• daty najważniejszych starć i bitew wojny obronnej<br>• postacie: kapitana Władysława Raginisa, generała Tadeusza Kutrzeby, generała Franciszka Kleeberga | **Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić okoliczności i skutki najazdu sowieckiego na Polskę | **Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować różne postawy społeczeństwa polskiego wobec wojny<br>• przedstawić bilans wojny obronnej |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | • podać przykłady zbrodni dokonywanych przez wojska niemieckie w Polsce<br>• wskazać na mapie podział ziem polskich między Trzecią Rzeszę a ZSRR | • pojęcia: wojna błyskawiczna, wojna totalna, „dziwna wojna”<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić cele działania Niemców w Polsce podczas wojny obronnej<br>• wyjaśnić postawę Francji i Anglii podczas wojny obronnej | **Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: czwarty rozbiór Polski<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić na wybranych przykładach, na czym polegała bohaterska postawa żołnierza polskiego w czasie wojny obronnej | | |
| 3.<br>Podboje Stalina i Hitlera | **Uczeń zna:**<br>• daty: 10 V 1940, 22 VI 1940, VII–X 1940, 22 VI 1941<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: alianci, bitwa o Anglię, NKWD<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać na mapie najważniejsze wydarzenia związane z działaniami zbrojnymi w Europie Zachodniej w 1940 r.<br>• wskazać czynnik, który doprowadził do zakończenia wojny błyskawicznej na wschodzie | **Uczeń zna:**<br>• datę: IV 1940<br>• etapy ekspansji Stalina w Europie Wschodniej<br>• etapy ekspansji Hitlera w Europie Zachodniej<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać na mapie podział Francji dokonany przez Hitlera<br>• przedstawić straty poniesione przez ZSRR w pierwszych miesiącach wojny z Trzecią Rzeszą<br>• wskazać na mapie państwa współpracujące z Trzecią Rzeszą oraz tereny zajęte przez Niemców | **Uczeń zna:**<br>• daty: XI 1939 – III 1940, VI 1940, IV 1941<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: wojna zimowa, linia Maginota<br>• przyczyny sukcesów militarnych Stalina i Hitlera na przełomie 1939 i 1940 r.<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować relacje między Trzecią Rzeszą i ZSRR w latach 1939–1941 | **Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić przebieg wojny zimowej<br>• przedstawić przebieg agresji Trzeciej Rzeszy na Danię i Norwegię, na Francję i na Wielką Brytanię oraz na Związek Radziecki<br>• wskazać na mapie zmiany terytorialne po wojnie zimowej | **Uczeń potrafi:**<br>• opowiedzieć o działaniach zbrojnych podjętych przez Włochy Mussoliniego |
| 4.<br>W okupowanej | **Uczeń zna:**<br>• poglądy Hitlera | **Uczeń zna:**<br>• główne założenia | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1942, 19 IV 1943 | **Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: Żydowska | **Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Europie | na temat Słowian i Żydów<br>• miejsca, w których powstały największe obozy zagłady na ziemiach polskich<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: getto, eksterminacja, obóz zagłady, Szoah (Holokaust)<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wymienić widoczne na zachodzie Europy przejawy walki z okupantem i współpracy z nim podczas wojny | ideologii nazizmu dotyczące podziału ludzkości na rasy<br>• przyczyny wybuchu powstania w getcie warszawskim<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: Porajmos<br>• na czym polegało tzw. „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej"<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić politykę nazistów wobec ludności żydowskiej w pierwszym okresie wojny | • postać: Anny Frank<br>• przyczyny, które zadecydowały o wykorzystaniu ziem polskich jako miejsca eksterminacji Żydów<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: rząd kolaboracyjny<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• dostrzec różnice w położeniu ludności w okupowanej Europie Zachodniej i Wschodniej<br>• wyjaśnić, jak funkcjonowała machina zagłady Żydów stworzona przez Niemców | Organizacja Bojowa (ŻOB)<br>• znaczenie stwierdzenia, że uczestnicy powstania chcieli „wybrać sposób umierania"<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• opisać politykę Trzeciej Rzeszy na ziemiach okupowanych<br>• przedstawić przebieg powstania w getcie warszawskim | położenie ludności w okupowanej Europie Zachodniej i Europie Wschodniej<br>• wymienić widoczne na wschodzie Europy przejawy walki z okupantem i współpracy z nim podczas wojny<br>• opowiedzieć o zagładzie Romów |
| 5.<br>Wielka koalicja | **Uczeń zna:**<br>• datę: 7 XII 1941<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: wielka koalicja<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wymienić najważniejsze państwa wchodzące w skład wielkiej koalicji | **Uczeń zna:**<br>• ramy chronologiczne bitwy o Atlantyk<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: bitwa o Atlantyk, konwój, „wilcze stado", U-Boot<br>• znaczenie japońskiego ataku na Pearl Harbor dla przebiegu II wojny światowej<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać na mapie | **Uczeń zna:**<br>• datę: II 1943<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: blokada Leningradu<br>• znaczenie bitwy o Atlantyk dla przebiegu II wojny światowej<br>• znaczenie walk pod Leningradem, Stalingradem i Kurskiem dla przebiegu II wojny światowej | **Uczeń zna:**<br>• okoliczności zawiązania wielkiej koalicji<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić przebieg działań zbrojnych na froncie wschodnim | **Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić najważniejsze informacje dotyczące przebiegu bitwy o Atlantyk |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | miejsca przełomowych walk na froncie wschodnim | | | |
| 6.<br>Zwycięstwo aliantów | **Uczeń zna:**<br>• daty: 6 VI 1944, 8 V 1945, 6 VIII i 9 VIII 1945, 2 IX 1945<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: bezwarunkowa kapitulacja<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać Monte Cassino na mapie<br>• wyjaśnić, dlaczego Amerykanie zdecydowali się zrzucić bomby atomowe na Japonię | **Uczeń zna:**<br>• czynniki, które zadecydowały o klęsce Trzeciej Rzeszy<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: kamikadze<br>• znaczenie lądowania aliantów w Normandii dla dalszych działań zbrojnych w Europie<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić okoliczności, w jakich doszło do klęski Trzeciej Rzeszy<br>• dostrzec konsekwencje użycia broni atomowej | **Uczeń zna:**<br>• daty: IX 1943, V 1944<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: desant, „żabie skoki”<br>• znaczenie zwycięstwa w bitwie pod Monte Cassino dla dalszych działań zbrojnych w Europie<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić przebieg walk pod Monte Cassino | **Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić wydarzenia na froncie zachodnim w 1944 r.<br>• wyrazić opinię na temat decyzji o wykorzystaniu broni atomowej | **Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić przebieg walk we Włoszech<br>• przedstawić przebieg działań zbrojnych w Azji w latach 1941–1945 |
| 7.<br>Decyzje wielkich mocarstw | **Uczeń zna:**<br>• postać: Franklina Delano Roosevelta<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: wielka trójka<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać państwa, które poniosły największe straty osobowe podczas II wojny światowej | **Uczeń zna:**<br>• najważniejsze cele polityki wielkich mocarstw uczestniczących w II wojnie światowej<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: Karta atlantycka<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• dostrzec sprzeczność interesów aliantów | **Uczeń zna:**<br>• daty: VIII 1941, XI–XII 1943, II 1945<br>• postanowienia Karty atlantyckiej<br>• postanowienia konferencji w Teheranie i konferencji jałtańskiej<br>• cele konferencji jałtańskiej<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić okoliczności, w jakich doszło do | **Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić założenia polityki przywódców ZSRR i Stanów Zjednoczonych<br>• przedstawić okoliczności, w jakich doszło do podpisania Karty atlantyckiej i konferencji w Teheranie | **Uczeń rozumie:**<br>• znaczenie decyzji podjętych na konferencji jałtańskiej dla losów państw i narodów Europy Wschodniej |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | • przedstawić skutki militarne, społeczne i gospodarcze II wojny światowej | konferencji w Jałcie | | |
| | | | | | |
| | | | | | |
| 8.<br>Polska<br>pod okupacją | **Uczeń zna:**<br>• miejsca największych kaźni narodu polskiego<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: Generalne Gubernatorstwo (GG), Palmiry, „Generalny plan wschodni"<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić podział ziem polskich między Trzecią Rzeszę i ZSRR po klęsce kampanii wrześniowej<br>• wskazać na mapie miejsca największych kaźni narodu polskiego i żydowskiego | **Uczeń zna:**<br>• postacie: Ireny Sendler, Jana i Antoniny Żabińskich<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• cele niemieckiej i radzieckiej polityki na podbitych ziemiach polskich<br>• różnicę między obozem koncentracyjnym a zagłady<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić różne postawy społeczeństwa polskiego wobec Holokaustu | **Uczeń zna:**<br>• daty: IV 1940, VI 1940, 1940, 1941, 1942<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: „Żegota", szmuglowanie, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, sowietyzacja, deportacja<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić działalność nazistów w niemieckim nazistowskim obozie koncentracyjnym i zagłady Auschwitz-Birkenau | **Uczeń zna:**<br>• postać: Czesławy Kwoki<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić różne formy represji stosowanych wobec narodu polskiego na ziemiach wcielonych do Trzeciej Rzeszy, w Generalnym Gubernatorstwie oraz na ziemiach okupowanych przez ZSRR<br>• opowiedzieć o działalności Polaków ratujących Żydów podczas okupacji | **Uczeń potrafi:**<br>• ocenić politykę Hitlera i Stalina wobec narodu polskiego |
| 9.<br>Rząd<br>londyński i Polskie Państwo Podziemne | **Uczeń zna:**<br>• datę: 17/18 IX 1939<br>• postać: Władysława Sikorskiego<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, rząd londyński, Polskie | **Uczeń zna:**<br>• datę: IV 1943<br>• postacie: Władysława Raczkiewicza, Władysława Andersa<br>• główne tezy polskiej polityki zagranicznej<br>• nazwy politycznych i wojskowych organizacji wchodzących | **Uczeń zna:**<br>• daty: XI 1939, VI 1940, VII 1941, I 1942, II 1942, 1943<br>• postanowienia układu Sikorski–Majski<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: układ Sikorski–Majski | **Uczeń zna:**<br>• nazwy politycznych organizacji należących do lewicy komunistycznej<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: państwo satelickie | **Uczeń potrafi:**<br>• dostrzec czynniki, które miały wpływ na zmianę stanowiska Stalina wobec rządu londyńskiego<br>• scharakteryzować plany Stalina wobec Polski |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | Państwo Podziemne<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać na mapie siedziby polskiego rządu na wychodźstwie<br>• wymienić różne przejawy działalności Polskiego Państwa Podziemnego w czasie II wojny światowej | w skład Polskiego Państwa Podziemnego działających w kraju i na emigracji<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: tajne komplety, mały sabotaż, dywersja<br>• związek między odkryciem grobów w Katyniu a zerwaniem stosunków dyplomatycznych między rządem londyńskim a ZSRR | **Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić okoliczności uformowania się polskiego rządu na wychodźstwie oraz Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie<br>• przedstawić okoliczności, w jakich doszło do podpisania układu Sikorski–Majski<br>• opowiedzieć o okolicznościach odkrycia masowych grobów w Katyniu<br>• scharakteryzować różne przejawy działalności Polskiego Państwa Podziemnego w czasie II wojny światowej | **Uczeń potrafi:**<br>• opowiedzieć o realizacji postanowień układu Sikorski–Majski<br>• przedstawić organizację Polskiego Państwa Podziemnego w okresie II wojny światowej<br>• przedstawić działalność zbrojną Armii Krajowej | |
| 10.<br>Powstanie warszawskie | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1 VIII 1944, 2 X 1944<br>• postać: Stanisława Mikołajczyka<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: godzina „W”<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić przyczyny podjęcia decyzji o wybuchu powstania w Warszawie | **Uczeń zna:**<br>• cele akcji „Burza”<br>• cele powstania warszawskiego<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: akcja „Burza”<br>• przyczyny niepowodzenia akcji „Burza”<br>• przyczyny klęski powstania warszawskiego<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• określić stosunek sił Niemców i Polaków | **Uczeń zna:**<br>• daty: 12/13 X 1943, 1944, 3/4 I 1944<br>• postacie: Kazimierza Sosnkowskiego, Tadeusza Komorowskiego „Bora”<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić okoliczności powstania planu akcji „Burza”<br>• przedstawić stosunek Stalina oraz aliantów zachodnich do powstania | **Uczeń zna:**<br>• nazwy wojskowych organizacji należących do lewicy komunistycznej<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• opowiedzieć o przebiegu akcji „Burza”<br>• opowiedzieć o przebiegu powstania warszawskiego<br>• podać argumenty przemawiające za decyzją o wybuchu | **Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić proces formowania polskich sił zbrojnych podporządkowanych lewicy komunistycznej<br>• ocenić decyzję o wybuchu powstania |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | przed wybuchem powstania<br>• przedstawić skutki powstania warszawskiego | | powstania i przeciw tej decyzji | |
| 11.<br>Sprawa polska w czasie II wojny światowej | **Uczeń zna:**<br>• miejsca i daty najważniejszych bitew z udziałem wojsk polskich<br>• decyzje konferencji teherańskiej i jałtańskiej w sprawie Polski<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: zbrodnia wołyńska<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać na mapie szlaki wędrówek polskich oddziałów i miejsca bitew z ich udziałem | **Uczeń zna:**<br>• daty: 21/22 VII 1944, 31 XII 1944<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego (PKWN), *Manifest PKWN*, Rząd Tymczasowy Rzeczypospolitej Polskiej<br>• dlaczego doszło do zbrodni wołyńskiej<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić straty poniesione przez Polaków podczas zbrodni wołyńskiej | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1943–1944, 1943, 1 I 1944, II 1945<br>• poglądy Stalina i Churchilla na sprawę polską<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), linia Curzona, Krajowa Rada Narodowa (KRN)<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić program polityczny lewicy komunistycznej zawarty w *Manifeście PKWN*<br>• scharakteryzować stosunek polityków zachodnich do sprawy polskiej | **Uczeń zna:**<br>• nazwy polskich jednostek wojskowych biorących udział w walkach na frontach II wojny światowej<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• wpływ decyzji wielkich mocarstw na problem suwerenności państwa polskiego<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• opisać reakcję Polaków na zbrodnię wołyńską<br>• przedstawić okoliczności zwołania konferencji w Teheranie | **Uczeń potrafi:**<br>• opowiedzieć o wysiłku zbrojnym Polaków podczas wojny<br>• przedstawić proces tworzenia władzy politycznej na ziemiach polskich przez lewicę komunistyczną<br>• wyjaśnić znaczenie decyzji konferencji jałtańskiej dla przyszłości państwa polskiego |
| | | | | | |
| | | | | | |
| 12.<br>Świat po II wojnie światowej | **Uczeń zna:**<br>• datę: 1947–1991<br>• decyzje konferencji poczdamskiej w sprawie Niemiec i Polski<br>• najważniejsze | **Uczeń zna:**<br>• datę: VII–VIII 1945<br>• strukturę ONZ<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: Zgromadzenie Ogólne ONZ, Rada | **Uczeń zna:**<br>• daty: VI 1945, 1946, 1947, 1948<br>• postacie: Harry'ego Trumana, Clementa Attlee | **Uczeń zna:**<br>• bilans II wojny światowej<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• zasady funkcjonowania | **Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować polityczne, społeczne, gospodarcze i kulturowe skutki II wojny światowej<br>• scharakteryzować |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | postanowienia Powszechnej deklaracji praw człowieka<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: Organizacja Narodów Zjednoczonych, żelazna kurtyna, zimna wojna<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać na mapie granicę podziału Europy (żelazną kurtynę) | Bezpieczeństwa ONZ, demokracja ludowa<br>• związek między rozpadem koalicji antyhitlerowskiej a podziałem świata na dwa antagonistyczne bloki<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać na mapie zdobycze terytorialne ZSRR<br>• wyjaśnić przyczyny zimnej wojny | **Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: denazyfikacja, sankcje, prawo weta, nacjonalizacja, doktryna Trumana, plan Marshalla<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić okoliczności zwołania konferencji w Poczdamie<br>• przedstawić zasady doktryny Trumana<br>• wyjaśnić, na czym polegał plan Marshalla | państw demokracji ludowej<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić okoliczności narodzin ONZ<br>• scharakteryzować cele powołania ONZ oraz jej rolę<br>• | wpływ doktryny Trumana na sytuację w powojennym świecie |
| 13.<br>Podzielone Niemcy | **Uczeń zna:**<br>• nazwy bloków polityczno--militarnych powstałych na Wschodzie i na Zachodzie<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać na mapie państwa należące do NATO i Układu Warszawskiego | **Uczeń zna:**<br>• daty: IX 1949, X 1949, 1955<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: blokada Berlina<br>• przyczyny utworzenia NATO i Układu Warszawskiego<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać na mapie strefy okupacyjne w Niemczech<br>• wyjaśnić okoliczności, w jakich doszło do blokady Berlina, i wyjaśnić jej następstwa | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1945–1946, 1948<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: procesy norymberskie<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować przyczyny oraz przejawy polityki zimnowojennej w Niemczech<br>• przedstawić okoliczności ukształtowania się NATO i Układu Warszawskiego<br>• scharakteryzować organizację i cele istnienia NATO i Układu Warszawskiego | **Uczeń zna:**<br>• nazwiska głównych polityków nazistowskich oskarżonych w procesach norymberskich<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• znaczenie procesów norymberskich<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować sytuację polityczną i gospodarczą w powojennych Niemczech | **Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić kontrowersje związane z procesami w Norymberdze i przedstawić ich następstwa |
| 14.<br>Na Zachodzie | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1956, 1968 | **Uczeń zna:**<br>• datę: 1950 | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1949, 1952, 1953, | **Uczeń zna:**<br>• postanowienia | **Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| i za żelazną kurtyną | • postać: Nikity Chruszczowa<br>• państwa założycielskie EWWiS<br>• cechy stalinizmu<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: EWWiS, mur berliński, Praska Wiosna<br>• symboliczne znaczenie istnienia muru berlińskiego | • treść tajnego referatu Chruszczowa<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: plan Schumana, RWPG, gospodarka centralnie planowana, destalinizacja<br>• cele powołania EWWiS oraz RWPG<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić okoliczności powstania EWWiS i RWPG<br>• wyjaśnić, na czym polegała destalinizacja | 1961<br>• postacie: Roberta Schumana, Imre Nagy'ego<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: Radio Wolna Europa, doktryna Breżniewa<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić wpływ zasad funkcjonowania gospodarki centralnie planowanej na gospodarki państw komunistycznych<br>• scharakteryzować sytuację w ZSRR po śmierci Stalina<br>• przedstawić okoliczności, w jakich doszło do budowy muru berlińskiego | XX zjazdu KPZR<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić okoliczności wygłoszenia tajnego referatu Chruszczowa<br>• scharakteryzować sytuację panującą na Węgrzech w okresie stalinizmu<br>• przedstawić okoliczności, w jakich doszło do rewolucji węgierskiej, jej przebieg oraz okoliczności upadku<br>• wyjaśnić, na czym polegała doktryna Breżniewa | sytuację panującą w Czechosłowacji w okresie stalinizmu<br>• przedstawić okoliczności wybuchu, przebieg i zakończenie Praskiej Wiosny |
| 15. Dekolonizacja po II wojnie światowej | **Uczeń zna:**<br>• przykłady procesów dekolonizacyjnych, do jakich dochodziło w przeszłości<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: dekolonizacja, neokolonializm<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić, w jaki sposób proces dekolonizacji wykorzystywały kraje | **Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: globalna Północ, globalne Południe<br>• przyczyny procesu dekolonizacji<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać na mapie linię podziału świata na globalną Północ i globalne Południe<br>• przedstawić skutki procesu dekolonizacji | **Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: Trzeci Świat<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować proces dekolonizacji po II wojnie światowej | **Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować politykę neokolonialną | **Uczeń potrafi:**<br>• ocenić proces dekolonizacji |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | Zachodu i Wschodu | | | | |
| 16.<br>Konflikty zimnej wojny | **Uczeń zna:**<br>• przyczyny wojny w Korei<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić przyczyny wybuchu wojny w Afganistanie | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1950, 1953, 1979–1989<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać na mapie zmiany terytorialne na Półwyspie Koreańskim po II wojnie światowej<br>• przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wybuchu wojny w Korei<br>• wyjaśnić przyczyny klęski Związku Radzieckiego podczas wojny w Afganistanie | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1948, 1949<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: mudżahedin<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować przebieg wojny w Afganistanie | **Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: „bambusowa kurtyna”<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić przebieg wojny w Korei | |
| 17.<br>Konflikt na Bliskim Wschodzie | **Uczeń zna:**<br>• decyzje w sprawie Palestyny podjęte przez ONZ<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać na mapie podział Palestyny dokonany na mocy decyzji ONZ | **Uczeń zna:**<br>• zakres geograficzny obszaru określanego jako Bliski Wschód<br>• państwa uczestniczące w ataku na Izrael<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: Organizacja Wyzwolenia Palestyny, wojna sześciodniowa<br>• cele działalności OWP<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać najważniejsze skutki wojny arabsko-żydowskiej, w tym terytorialne<br>• wskazać na mapie zmiany terytorialne, jakie nastąpiły | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1948, 1964, 1967<br>• postać: Jasera Arafata<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: umowa Sykes–Picot, mandat, syjonizm<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić reakcje Palestyńczyków na migracje Żydów do Palestyny oraz na możliwość powstania na tym obszarze państwa żydowskiego<br>• scharakteryzować poglądy Palestyńczyków | **Uczeń potrafi:**<br>• wskazać przyczyny utworzenia państwa Izrael<br>• dostrzec wpływ wojny na relacje między Żydami a Palestyńczykami<br>• przedstawić okoliczności wybuchu i przebieg wojny sześciodniowej | **Uczeń rozumie:**<br>• znaczenie umowy Sykes–Picot dla relacji między Arabami a krajami zachodnimi<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować sytuację polityczną na Bliskim Wschodzie do czasów I wojny światowej<br>• wyjaśnić okoliczności narodzin syjonizmu |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | w wyniku wojny sześciodniowej | i Żydów na temat własnego państwa w Palestynie<br>• dostrzec konflikt arabsko-żydowski jako jeden z przejawów zimnej wojny | | |
| 18.<br>Chiny po II wojnie światowej | **Uczeń zna:**<br>• postać: Mao Zedonga (Mao Tse-tunga)<br>• czas trwania i cele rewolucji kulturalnej<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: rewolucja kulturalna<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wymienić skutki rewolucji kulturalnej | **Uczeń zna:**<br>• główne założenia „wielkiego skoku naprzód"<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: „wielki skok naprzód"<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić działania podjęte z inicjatywy Mao Zedonga w ramach „wielkiego skoku naprzód"<br>• wyjaśnić przyczyny klęski „wielkiego skoku naprzód" | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1937, 1949, 1952, 1958, 1966<br>• główne założenia maoizmu<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: komuny ludowe, maoizm, czerwona gwardia<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić przebieg wojny domowej w Chinach po zakończeniu II wojny światowej<br>• scharakteryzować wpływ zmian gospodarczych w Chinach na życie mieszkańców państwa | **Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić okoliczności powstania Chińskiej Republiki Ludowej<br>• scharakteryzować sytuację gospodarczą Chin w okresie rządów komunistów | **Uczeń potrafi:**<br>• ocenić skutki „wielkiego skoku naprzód"<br>• przedstawić działalność Mao Zedonga i jego zwolenników po klęsce „wielkiego skoku naprzód"<br>• scharakteryzować sytuację w Chinach w okresie rewolucji kulturalnej |
| | | | | | |
| | | | | | |
| 19. Podziemie niepodległościowe | **Uczeń zna:**<br>• powody, dla których żołnierze niezłomni kontynuowali walkę zbrojną po zakończeniu wojny | **Uczeń zna:**<br>• zarzuty stawiane przywódcom Polskiego Państwa Podziemnego podczas procesu szesnastu | **Uczeń zna:**<br>• daty: 19 I 1945, 1947<br>• postacie: Leopolda Okulickiego, Jana Jankowskiego<br><br>**Uczeń rozumie:** | **Uczeń zna:**<br>• postanowienia układu podpisanego między PKWN a ZSRR<br>• instytucje wchodzące w skład komunistycznego aparatu | **Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować działalność NKWD na ziemiach polskich<br>• ocenić sens walki prowadzonej przez żołnierzy niezłomnych |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | **Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: podziemie niepodległościowe, żołnierze niezłomni (wyklęci)<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić działalność żołnierzy niezłomnych | **Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: proces szesnastu<br>• cele działalności NKWD w Polsce<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić, dlaczego Stalin i polscy komuniści dążyli do osłabienia Polskiego Państwa Podziemnego<br>• przedstawić metody walki komunistów | • pojęcia: obława augustowska, reakcja, amnestia<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować organizację komunistycznego aparatu bezpieczeństwa<br>• scharakteryzować straty poniesione przez naród i państwo polskie podczas II wojny światowej | bezpieczeństwa<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• związek między działaniami Rosjan i polskich komunistów a decyzjami przywódców Armii Krajowej<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić bilans strat poniesionych przez podziemie niepodległościowe podczas walk z władzami komunistycznymi | |
| 20.<br>Komuniści u władzy | **Uczeń zna:**<br>• postać: Stanisława Mikołajczyka<br>• decyzje w sprawie Polski podjęte na konferencji w Poczdamie<br>• pytania zadane podczas referendum ludowego<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: Ziemie Odzyskane, referendum<br>• w jaki sposób komunistyczne władze starały się zyskać poparcie | **Uczeń zna:**<br>• daty: VI 1946, I 1947<br>• argumenty wysuwane przez Polaków wobec Ziem Odzyskanych<br>• prawdziwe i sfałszowane wyniki referendum<br>• wyniki wyborów sfałszowanych przez komunistów<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: repatrianci, wysiedlenie, reforma rolna<br>• przyczyny, które skłoniły rząd londyński do rozmów z polskimi | **Uczeń zna:**<br>• daty: 31 XII 1944, VI 1945, VII–VIII 1945, 1947<br>• przyczynę zaproponowanych zmian granic Polski<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej, akcja „Wisła”<br>• charakter działań władz związanych z organizacją referendum ludowego i wyborów | **Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić okoliczności przejęcia władzy w Polsce przez komunistów<br>• przedstawić organizację i przebieg referendum ludowego oraz wyborów w 1947 r.<br>• scharakteryzować politykę władz komunistycznych wobec społeczeństwa | **Uczeń potrafi:**<br>• udowodnić, że przejęcie władzy przez komunistów oznaczało zniewolenie Polski |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | w społeczeństwie<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać na mapie zmiany terytorialne Polski po II wojnie światowej i porównać je z granicami przedwojennymi | komunistami<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wymienić najważniejsze reformy przeprowadzone przez władze komunistyczne<br>• wskazać ideologiczne cele referendum w 1946 r. | **Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować migracje ludności na ziemiach polskich po wojnie<br>• przedstawić politykę narodowościową nowej władzy wobec Niemców i Ukraińców | | |
| 21.<br>Stalinizm w Polsce | **Uczeń zna:**<br>• postać: Bolesława Bieruta<br>• zasady ustrojowe państwa polskiego sformułowane w Małej konstytucji<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: Mała konstytucja, Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, PRL | **Uczeń zna:**<br>• daty: II 1947, 1952<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: czasy stalinowskie, „wróg ludu", socrealizm<br>• na czym polegały przejawy zależności Polski od ZSRR<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wymienić cechy charakterystyczne sztuki i architektury czasów socjalizmu | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1947–1949, XII 1948, 1948–1956, 1949, 1950<br>• główne założenia socjalistycznych planów gospodarczych<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: system monopartyjny, centralne planowanie, plan trzyletni, plan sześcioletni<br>• przyczyny prześladowania członków PSL przez komunistów<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować funkcjonowanie gospodarki w czasach stalinowskich<br>• dostrzec i ocenić wpływ polityki na różne dziedziny życia | **Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: Zjednoczone Stronnictwo Ludowe, Państwowe Gospodarstwa Rolne, awans społeczny<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić budowanie podstaw ekonomicznych socjalizmu<br>• przedstawić wpływ funkcjonowania gospodarki centralnie planowanej na życie przeciętnego mieszkańca Polski<br>• scharakteryzować ustrój państwa polskiego po 1947 r. oraz ustrój PRL na mocy konstytucji z 1952 r. | **Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować proces konsolidacji władzy przez komunistów |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | społecznego | | |
| 22.<br>Od stalinizmu<br>do małej stabilizacji | **Uczeń zna:**<br>• daty: VI 1956, X 1956, 1970<br>• postacie: Stefana Wyszyńskiego, Władysława Gomułki<br>• ramy chronologiczne małej stabilizacji<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: poznański Czerwiec, polski Październik, mała stabilizacja<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić genezę wydarzeń czerwcowych w Poznaniu<br>• przedstawić genezę polskiego Października<br>• wyjaśnić, dlaczego okres rządów Władysława Gomułki jest nazywany małą stabilizacją | **Uczeń zna:**<br>• treść orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: odwilż, destalinizacja<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• podać przyczyny złagodzenia stalinowskiego terroru<br>• przedstawić stanowisko i działania władz wobec robotników strajkujących w Poznaniu<br>• wskazać główne problemy państwa polskiego za rządów Władysława Gomułki | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1948, 1953, 1965<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: księża patrioci, KC PZPR<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić przebieg wydarzeń czerwcowych w Poznaniu<br>• przedstawić przebieg polskiego Października<br>• wyjaśnić okoliczności, w jakich doszło do wydania orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich | **Uczeń zna:**<br>• znaczenie słów: *non possumus*<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• znaczenie wydania orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich oraz układu o uznaniu granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić działania władz zmierzające do usunięcia wpływów Kościoła w Polsce<br>• wyjaśnić stanowisko władz ZSRR wobec wydarzeń w Polsce<br>• scharakteryzować przemiany polityczno-społeczne w Polsce w latach 1957–1970 | **Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować relacje państwo – Kościół w okresie stalinowskim<br>• ocenić różne postawy Polaków wobec orędzia z 1965 r.<br>• ocenić funkcjonowanie ustroju komunistycznego i jego zdolność do reformy |
| | | | | | |
| | | | | | |
| 23.<br>Od Gomułki<br>do Gierka | **Uczeń zna:**<br>• daty: III 1968, XII 1970, VI 1976<br>• postacie: Edwarda Gierka, Jacka Kuronia<br>• cele opozycji PRL | **Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: ZOMO, propaganda sukcesu, Komitet Obrony Robotników (KOR)<br>• potrzebę powstania opozycji | **Uczeń zna:**<br>• datę: IX 1976<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: pułapka kredytowa | **Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: „walka z syjonizmem”, tzw. partyzanci<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować | **Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować i ocenić przemiany gospodarcze czasów Gierka<br>• wyjaśnić wpływ wydarzeń czerwcowych |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | **Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: Marzec 1968, Grudzień 1970<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić przyczyny wystąpień marcowych 1968 r.<br>• przedstawić przyczyny wydarzeń grudniowych 1970 r.<br>• przedstawić okoliczności wydarzeń Czerwca '76 | demokratycznej | • przyczyny antysemickiej kampanii w PRL po wydarzeniach Marca 1968<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić przebieg i skutki wystąpień marcowych 1968 r.<br>• przedstawić przebieg wydarzeń grudniowych 1970 r.<br>• wyjaśnić okoliczności przejęcia władzy przez Edwarda Gierka<br>• przedstawić przebieg wydarzeń Czerwca '76 | działania władz podjęte po wydarzeniach Marca 1968 | 1976 r. na ukształtowanie się i działalność demokratycznej opozycji polskiej inteligencji |
| 24.<br>„Solidarność" | **Uczeń zna:**<br>• datę: 31 VIII 1980<br>• postacie: Jana Pawła II (Karola Wojtyły), Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz<br>• najważniejsze postulaty sformułowane przez MKS<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), 21 postulatów, porozumienia sierpniowe, NSZZ „Solidarność" | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1978, VIII 1980<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• moralną, społeczną i polityczną wymowę pojęcia *solidarność*<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić sytuację gospodarczą Polski w 1980 r.<br>• wskazać różnice między wystąpieniem robotniczym z sierpnia 1980 r. a wcześniejszymi wystąpieniami | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1977, 1979<br>• wybitnych przedstawicieli kultury polskiej epoki Gomułki i Gierka<br>• formy działań podejmowanych przez opozycję demokratyczną w epoce Gierka<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: KSS KOR<br>• rolę, jaką kulturze przypisywała władza komunistyczna<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić przyczyny | **Uczeń zna:**<br>• okoliczności wyboru Karola Wojtyły na papieża<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• wpływ wyboru papieża Polaka na powolny upadek systemu komunistycznego w Polsce<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• opowiedzieć o dokonaniach przedstawicieli polskiej kultury w kraju i na emigracji<br>• przedstawić reakcję | **Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić, jaki wpływ na społeczeństwo miała działalność KSS KOR<br>• omówić przygotowania władz komunistycznych do rozprawy z „Solidarnością" |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | • znaczenie powstania NSZZ „Solidarność” | | rozczarowania społeczeństwa rządami Edwarda Gierka<br>• przedstawić okoliczności i skutki wybuchu niezadowolenia społecznego w sierpniu 1980 r.<br>• opisać okoliczności powstania NSZZ „Solidarność” | ZSRR na działalność „Solidarności”<br>• scharakteryzować politykę władz komunistycznych wobec „Solidarności” | |
| 25.<br>Stan wojenny | **Uczeń zna:**<br>• datę: 13 XII 1981<br>• postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Jerzego Popiełuszki<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: stan wojenny<br>• przyczyny wprowadzenia stanu wojennego<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• opowiedzieć o wydarzeniach w kopalni „Wujek”<br>• wymienić metody represji stosowanych przez władze | **Uczeń zna:**<br>• okoliczności wprowadzenia stanu wojennego<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: podziemie<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wymienić ograniczenia nałożone na obywateli podczas stanu wojennego<br>• podać przykłady oporu społeczeństwa wobec władz w czasie stanu wojennego | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1983, 1984<br>• przykłady działań podejmowanych przez podziemną „Solidarność”<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: „długi marsz”<br>• dlaczego władze zdecydowały się znieść stan wojenny<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić działania władz podjęte w ramach wprowadzenia stanu wojennego<br>• wyjaśnić, w czym przejawiało się funkcjonowanie stanu wojennego | **Uczeń rozumie:**<br>• dlaczego podziemna „Solidarność” nie dążyła do konfrontacji siłowej z władzą<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić, dlaczego działacze „Solidarności” zdecydowali się na kontynuowanie oporu wobec władz<br>• przedstawić różne postawy społeczeństwa polskiego wobec stanu wojennego<br>• wyjaśnić okoliczności śmierci księdza Jerzego Popiełuszki | **Uczeń potrafi:**<br>• podjąć próbę oceny decyzji o wprowadzeniu stanu wojennego |
| 26.<br>Upadek PRL | **Uczeń zna:**<br>• daty: II–IV 1989, VI 1989<br>• postać: Michaiła | **Uczeń zna:**<br>• przyczyny, które skłoniły komunistów do podjęcia rozmów | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1983, 1988, XII 1989 | **Uczeń rozumie:**<br>• znaczenie decyzji o wyborze do rozmów stołu w kształcie | **Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić proces upadku PRL<br>• odnieść się do różnych |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | Gorbaczowa<br>• główne postanowienia obrad okrągłego stołu<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: rozmowy okrągłego stołu, porozumienia okrągłego stołu, Jesień Narodów, III Rzeczpospolita<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić, jak doszło do powstania rządu Tadeusza Mazowieckiego | z opozycją<br>• najważniejszych uczestników obrad okrągłego stołu<br>• wyniki pierwszych częściowo wolnych wyborów do sejmu i senatu<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wymienić decyzje podjęte przez sejm w XII 1989 r. | **Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: „Gazeta Wyborcza”<br>• znaczenie obrad okrągłego stołu<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić sytuację polityczną w Polsce w latach 1983–1989<br>• opisać działania podjęte przez „Solidarność” w ramach kampanii przed wyborami w 1989 r. | okręgu<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić okoliczności, w jakich doszło od rozmów okrągłego stołu<br>• scharakteryzować i ocenić postanowienia okrągłego stołu<br>• ocenić znaczenie decyzji podjętych przez sejm w XII 1989 r. | współczesnych opinii na temat obrad okrągłego stołu |
| | | | | | |
| | | | | | |
| 27.<br>Rozpad ZSRR | **Uczeń zna:**<br>• datę: XII 1991<br>• postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: pierestrojka, głasnost<br>• cele wprowadzenia reform podjętych przez Michaiła Gorbaczowa<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić, jakie skutki przyniosło wprowadzenie pierestrojki i głasnosti | **Uczeń zna:**<br>• postać: Borysa Jelcyna<br>• ramy chronologiczne okresu odprężenia<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wymienić działania Zachodu zmierzające do uzyskania przewagi nad Wschodem<br>• przedstawić okoliczności dojścia do władzy Michaiła Gorbaczowa<br>• wskazać na mapie państwa powstałe w wyniku rozpadu ZSRR | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1985, 1986, 1990<br>• główne przyczyny słabości ZSRR w latach 80.<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: wyścig zbrojeń, porozumienie białowieskie, Federacja Rosyjska<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić okoliczności, w jakich doszło do zakończenia okresu odprężenia<br>• scharakteryzować plany reformatorskie Michaiła | **Uczeń zna:**<br>• przyczyny, które doprowadziły do odprężenia w relacjach między Wschodem a Zachodem<br>• postanowienia porozumienia białowieskiego<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• w czym przejawiał się rozdźwięk między zamierzeniami reformatorskimi Gorbaczowa a ich realnymi skutkami<br>• znaczenie rozpadu | **Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować relacje między Wschodem a Zachodem po zakończeniu II wojny światowej<br>• scharakteryzować funkcjonowanie ustroju komunistycznego na przykładzie ZSRR |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | Gorbaczowa<br>• przedstawić okoliczności katastrofy w elektrowni atomowej w Czarnobylu i jej wpływ na relacje między społeczeństwem a władzą<br>• wyjaśnić, jak doszło do podpisania porozumienia białowieskiego | ZSRR dla dalszych losów politycznych świata<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić okoliczności wystąpienia Litwy z ZSRR<br>• scharakteryzować sytuację polityczną w ZSRR w 1990 r. | |
| 28.<br>Jesień Narodów | **Uczeń zna:**<br>• nazwy państw, w których doszło do procesów określanych jako Jesień Narodów<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: Jesień Narodów (Jesień Ludów)<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać na mapie zmiany terytorialne, do jakich doszło na przełomie 1989 i 1990 r. | **Uczeń zna:**<br>• datę: X 1990<br>• postacie: Vaclava Havla, Helmuta Kohla<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: aksamitna rewolucja<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać różnice w sposobie przejmowania władzy przez demokratyczną opozycję w różnych krajach Europy Środkowo-Wschodniej | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1991,1993<br>• czynniki, które przyczyniły się do osłabienia zależności komunistycznych państw Europy Środkowo-Wschodniej od ZSRR<br>• postanowienia Konferencji dwa plus cztery<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: Konferencja dwa plus cztery<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować sytuację polityczną w Europie Środkowo-Wschodniej w 1989 r.<br>• przedstawić proces jednoczenia Niemiec<br>• określić charakter zmian | **Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: obrady trójkątnego stołu, Karta 77<br>• znaczenie zmian, do jakich doszło w Europie Środkowo-Wschodniej w wyniku Jesieni Narodów<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić przebieg Jesieni Narodów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej<br>• ocenić znaczenie Jesieni Narodów dla mieszkańców Europy | **Uczeń potrafi:**<br>• dostrzec polityczne implikacje związane ze zjednoczeniem Niemiec<br>• ocenić rolę Helmuta Kohla w procesie jednoczenia Niemiec |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | politycznych w ramach Jesieni Narodów | | |
| 31. Integracja europejska | **Uczeń zna:**<br>• datę: 2004<br>• państwa przystępujące do wspólnot europejskich w kolejnych etapach integracji<br>• filary Unii Europejskiej<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wymienić główne przyczyny integracji europejskiej<br>• wskazać na mapie państwa członkowskie Unii Europejskiej | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1952, 1957, 1993<br>• nazwy kolejnych organizacji utworzonych w ramach procesu integracji europejskiej<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), traktat z Maastricht (traktat o Unii Europejskiej)<br>• potrzebę integracji europejskiej jako sposobu rozwiązania problemów politycznych i gospodarczych Europy po II wojnie światowej<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wymienić czynniki wpływające na przyspieszenie integracji europejskiej | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1967, 1992<br>• argumenty zwolenników i przeciwników włączenia krajów postkomunistycznych w procesy integracyjne w Europie<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratom), Wspólnota Europejska (WE)<br>• wpływ wojen w byłej Jugosławii na przyspieszenie procesów integracyjnych na wschodzie Europy<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić poglądy eurosceptyków na proces integracji oraz na Unię Europejską | **Uczeń zna:**<br>• datę: 1991–1999<br>• cele istnienia EWG i Euratomu<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• podłoże konfliktu w byłej Jugosławii<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić etapy integracji europejskiej<br>• scharakteryzować konflikt w byłej Jugosławii | **Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić okoliczności, w jakich do procesów integracyjnych zostały włączone kraje postkomunistyczne |
| 32. Dzisiejszy świat | **Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: kultura masowa, globalizacja, konsumpcjonizm<br>• na czym polega | **Uczeń zna:**<br>• ramy chronologiczne rewolucji przemysłowej, technologicznej i naukowo- | **Uczeń zna:**<br>• różne przejawy procesu globalizacji<br><br>**Uczeń rozumie:** | **Uczeń zna:**<br>• argumenty zwolenników i przeciwników procesu globalizacji | **Uczeń potrafi:**<br>• wypowiedzieć się w dyskusji na temat globalizacji<br>• ocenić zmiany |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | wielobiegunowość współczesnego świata<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić, na czym polega kultura masowa<br>• podać przykłady wpływu globalizacji na nasze życie | -technologicznej<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: rewolucja technologiczna, rewolucja naukowo--technologiczna, społeczeństwo informacyjne, globaliści, antyglobaliści<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• podać społeczne skutki rewolucji naukowo--technologicznej<br>• wskazać główne cechy społeczeństwa informacyjnego | • pojęcie: epoka postindustrialna<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wskazać najważniejsze zmiany w życiu człowieka i społeczeństwa wywołane każdą z rewolucji związanych z postępem w nauce i technice<br>• scharakteryzować proces globalizacji w wymiarze ekonomicznym, politycznym i kulturowym | **Uczeń potrafi:**<br>• scharakteryzować wszystkie typy rewolucji związanych z postępem w nauce i technice<br>• scharakteryzować przemiany polityczne na świecie po upadku ZSRR | zachodzące we współczesnym świecie |
| 33.<br>Polska w NATO i Unii Europejskiej | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1999, 1 V 2004<br>• założenia ustrojowe państwa polskiego w myśl Małej konstytucji i Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: „wojna na górze", Mała konstytucja<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić, z czego wynikał konflikt wśród przedstawicieli opozycji określany jako | **Uczeń zna:**<br>• postać: Leszka Balcerowicza<br>• główne trudności III Rzeczpospolitej<br>• założenia polskiej polityki zagranicznej w okresie II Rzeczpospolitej i w czasach PRL<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcia: plan Balcerowicza, wolny rynek, Mała konstytucja, zwrot na Zachód<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić założenia planu | **Uczeń zna:**<br>• daty: 1990, 1991, 1992, 1994, 1997<br><br>**Uczeń rozumie:**<br>• pojęcie: Sojusz Lewicy Demokratycznej<br>• społeczne skutki zmian politycznych i gospodarczych zachodzących w Polsce po 1989 r.<br>• znaczenie przystąpienia Polski do NATO i do Unii Europejskiej<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• wyjaśnić, z czego wynikał szok mieszkańców Polski związany z przemianami | **Uczeń zna:**<br>• główne elementy programów ruchów liberalnego i narodowo--katolickiego<br><br>**Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić przemiany, jakie zachodziły na polskiej scenie politycznej po 1989 r.<br>• dostrzec wpływ konfliktów związanych z „wojną na górze" na polską scenę polityczną<br>• wyjaśnić, czym było uwłaszczenie nomenklatury | **Uczeń potrafi:**<br>• przedstawić ewolucję ustrojową państwa polskiego w latach 90.<br>• ocenić polityczne i społeczne skutki zwrotu na Zachód |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | „wojna na górze”<br>• wskazać Polskę na współczesnej mapie Europy | Balcerowicza i wymienić jego skutki<br>• wyjaśnić, dlaczego po 1989 r. Polska zdecydowała się dokonać zwrotu na Zachód | politycznymi po 1989 r.<br>• przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wyborów prezydenckich i pierwszych w pełni wolnych wyborów do sejmu i senatu<br>• scharakteryzować przemiany gospodarcze w Polsce po 1989 r. | | |
| | | | | | |
| | | | | | |